

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
1. Ett Stockholm som håller samman	4
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	4
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	5
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	10
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	11
2.1 Stockholm är klimatneutralt	11
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	15
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	16
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	18
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	18
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	18
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	19
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	20
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	22
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering.....	23
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	23
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	26
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	28
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	29
Uppföljning av ekonomi.....	30
Uppföljning av driftbudget	30
Uppföljning av investeringsbudget	33
Försäljningar av anläggningstillgångar	35
Redovisning av försäljning av mark utanför kommungränsen.....	36
Prognoser under året.....	36
Analys av balansräkning	37

Synpunkter och klagomål.....	38
Övrigt.....	38
Kvalitetsarbete m.m.	38
Kommunfullmäktiges uppdrag och uppföljning av nyckeltal	39
EU-positionspaper	39
Bilagor.....	40

Sammanfattande analys

Det långsiktiga målet om att bygga 140 000 lägenheter till 2030 har i budget 2015 kompletterats med ett mål om att bygga 40 000 bostäder fram till 2020. Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter.

Verksamhetsplan 2015 innehöll en stor mängd bostadsprojekt omfattande totalt 118 000 lägenheter som befinner sig i olika planerings- och genomförandefaser. Utbyggnad och planering av de stora stadsutvecklingsområdena pågår t.ex. Västra Kungsholmen, Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden men också kompletteringar av Stockholms befintliga stadsmiljöer.

Målet för markanvisningar 2015 var 8 000 lägenheter. För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska nämnden markanvisa minst 700 studentlägenheter per år. Målen har uppnåtts då beslut om markanvisningar omfattande 8 181 lägenheter har fattats under 2015, varav 788 studentlägenheter.

Målet för 2015 var att 5 000 lägenheter skulle påbörjas varav 1 000 studentbostäder. Enligt preliminära uppgifter för 2015 uppgår antalet påbörjade lägenheter till 5 446 varav 822 studentbostäder. Målet att 1 500 hyresrätter skulle påbörjas har uppnåtts då antalet hyresrätter som har påbörjats preliminärt uppgår till 2 201.

Exploateringsnämnden beslutade i augusti för sin del om en ny markanvisningspolicy för bostadsfastigheter och andra exploateringsfastigheter. Kommunfullmäktige fastställde markanvisningspolicyn i december 2015.

I september 2015 beslutade kommunfullmäktige om reviderat genomförandebeslut för Slussen. Förberedande arbeten pågår sedan våren 2013 och byggstart planeras till sommaren 2016.

Nämnden är ansvarig för arbetet att utveckla stadens miljöprofilområden. Norra Djurgårdsstaden är ett större miljöprofilområde där ny miljöteknik kan visa vägen för hållbara lösningar och goda stadsmiljöer. Lägesrapport för Norra Djurgårdsstaden utifrån byggande, ekonomi och miljöprogram lämnas i exploateringsnämndens verksamhetsberättelse.

Utfallet för driftverksamheten visar på ett överskott om närmare 41 mnkr jämfört med budget. Anledningen till överskottet är i huvudsak lägre kostnader för avskrivningar och internränta jämfört med budget.

Exploateringsnämndens investeringsbudget 2015 uppgår till närmare 3 400 mnkr. Jämfört med verksamhetsplan 2015 har förskjutningar inom ett antal projekt uppkommit. Utfallet för investeringsutgifterna 2015 uppgår till 2 787 mnkr, dvs. 599 mnkr lägre än budget.

Nämndens försäljningsbeting uppgår 2015 till 200 mnkr. Under året har fastighetsförsäljningar omfattande 169 mnkr genomförts. Försäljningar av fastigheter inom exploateringsverksamheten har genomförts med en inkomst om sammanlagt 1 509 mnkr.

Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Stadens verksamheter ska ge alla stockholmare möjligheten att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Målet är social hållbarhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

 Uppfylls helt

Stockholm ska vara en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar.

Risk- och sårbarhetsanalyser ska göras i enlighet med stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger främst arbetet med nämndens alla projekt i hela staden.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	83 %	100 %	100 %	100 %	2015

Nämndmål:

I ett snabbt växande Stockholm ska exploateringsnämnden utveckla trygga och levande stadsmiljöer

 Uppfylls helt

I stadens översiktsplan presenteras ett antal strategiska samband och tyngdpunkter pekas ut. Översiktsplanen innebär att ett växande Stockholm blir ett på många ställen tätare och mer sammankopplat Stockholm. Kommunfullmäktige fastställde översiktsplanen i maj 2015.

I takt med bostadsbyggandet ska nämnden skapa förutsättningar för en utbyggd offentlig service genom markanvisningar för bland annat skola, idrott och sociala behov.

Exploateringsnämnden genomför detaljplaner för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser. Utbyggnaden av den allmänna platsmarken leder bland annat till att staden byggs ihop med gröna samband.

Kommunfullmäktige godkände den 19 oktober 2015 förslag till ny långsiktig vision för staden: Vision 2040 – ett Stockholm för alla. Ärendet är nära sammankopplat med riktlinjer för lokala utvecklingsplaner där det tydliggörs hur den övergripande visionen ska omsättas i praktiken, lokalt och i dialog med invånare och lokala intressenter.

Exploateringsnämnden ansvarar för att leda det operativa arbetet med stadsutvecklingsområdet City och nämnden deltar i stadens arbete med att utveckla ytterstaden.

Exploateringsnämnden deltar i stadens arbete med Järvalyftet som förutom nya bostäder även avser arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor, näringsliv och utbildning. Exempel där nämnden deltar är ombyggnaden av Rinkebystråket och Rinkeby Allé.

De senaste åren har antalet bostäder i Söderort ökat. I stadens arbete med att utveckla söderort har ett mål också varit att få till fler arbetsplatser. Satsningarna på Tyngdpunkt Farsta och Söderstaden spelar en viktig roll i den utvecklingen. Ytterligare exempel på projekt inom söderort är Årstafältet som är ett stadsutvecklingsprojekt med 5 000-6 000 bostäder och där exploateringsnämnden i september 2015 beslutade för sin del om det första genomförandebeslutet.

Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016

Programmet förutsätter att rutiner, processer och organisation utarbetas för säkerhetsarbetet. Information, utbildning och övningar är viktiga inslag.

Risk- och sårbarhetsanalys steg 2 har genomförts med workshops där representanter för olika delar av exploateringskontoret deltagit. För de kritiska identifierade risker och sårbarheter har åtgärder vidtagits eller påbörjats vidtas.

Under 2015 har ett arbete bedrivits för att dokumentera kontorets brandsskyddsorganisation. Utbildningar har genomförts för delar av verksamheten. Arbetet fortsätter under 2016.

Våren 2016 planeras en krisledningsövning på ledningsnivå att genomföras.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Det långsiktiga målet om att bygga 140 000 lägenheter till 2030 har kompletterats med ett mål om att bygga 40 000 bostäder fram till 2020. För att kunna öka byggandet med god kvalitet måste samverkan mellan stadens förvaltningar förbättras och kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger främst nämndens uppfyllelse av årsmålen för bostadsbyggandet och att nämndens aktiviteter har genomförts. För indikatorerna om påbörjade bostäder har nämnden inte full rådighet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal markanvisade bostäder	8 181	6 860	8 000	8 000	VB 2015
  Antal markanvisade bostäder i nya tunnelbanans influensområde	2 302	2 844	2 300	tas fram av nämnden	VB 2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal markanvisade studentbostäder	788	450	700	tas fram av nämnden	2015
  Antal påbörjade bostäder	5 446	4 329	5 000	5 000	VB 2015
Preliminära uppgifter.					
  Antal påbörjade hyresrätter	2 201	1 516	1 500	1 500	VB 2015
Preliminära uppgifter.					
  Antal påbörjade studentbostäder	822		1 000	tas fram av nämnden	VB 2015
Preliminära uppgifter.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden utarbeta ett förslag till nya riktlinjer för markanvisningar	2015-01-01	2015-06-30	
Exploateringsnämnden beslutade den 20 augusti för sin del om markanvisningspolicy för bostadsfastigheter och andra exploateringsfastigheter. Kommunfullmäktige beslutade den 14 december 2015 om ny markanvisningspolicy för bostadsfastigheter och andra exploateringsfastigheter (Utl. 2015:145).			
  Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder tillsätta en projektgrupp för planeringen av utvecklingen av Bromma	2015-01-01	2015-12-31	
Tillsammans med stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret har flera övergripande frågor utretts för bebyggelseutvecklingen i Bromma. Bland annat med avseende på trafik- och markförutsättningar. Vid Brommaplan pågår detaljplanearbetet för en ny bussterminal och kommersiella lokaler med bostäder ovanpå. Planeringen för flytten av reningsverket till Henriksdal pågår och förutsättningarna för bostadsbebyggelse i Riksby med omland utreds. Planeringen i Ulvsunda och Mariehäll fortskrider. Trafikverkets precisering av Bromma flygplats som riksintresse blev klar våren 2015. Vidare har en statlig utredningsman fått regeringens uppdrag att pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapaciteten och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen.			
  Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utarbeta relevanta nyckeltal inom arbetet med att effektivisera stadsbyggnadsprocessen för att säkerställa att vidtagna åtgärder leder till ökad effektivitet	2015-01-01	2015-12-31	
Under 2013-2014 togs nya nyckeltal fram för att effektivisera stadsbyggnadsprocessen. Arbetet har fortsatt under 2015. Genom att utveckla gemensamma metoder och rutiner för skärpt uppföljning erhålls en förbättrad överblick. Utifrån gemensamma nyckeltal, kan åtgärder sättas in i rätt tid och i rätt skede i processen. Både exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har infört nya funktioner i sina organisationer som stödjer uppföljning och kontroll av att bostadssatsningen fullföljs som planerat. Till detta kommer den nya bostadssamordnaren som tillsammans med genomförandegruppen främjar relevanta nyckeltal och dess kvalitet.			
  Exploateringsnämnden ska utveckla arbetet med markanvisningstävlingar med fokus på små, yteffektiva lägenheter med rimliga hyror	2015-01-01	2015-12-31	
En tävling med fokus på små lägenheter med rimliga hyror som unga har råd att efterfråga har genomförts. I den nya markanvisningspolicy som beslutades av kommunfullmäktige den 14 december 2015 finns utvecklade metoder för bland annat denna typ av tävlingar.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsnämnden bättre kan integreras tidigt i planeringsarbetet	2015-01-01	2015-12-31	
I syfte att effektivisera samarbetet mellan exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret har ett arbetssätt kallat "Ledstången" tagits fram. Miljöförvaltningens deltagande i processen har inarbetats i "Ledstången".			
  Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med socialnämnden ta fram riktlinjer för hur en barnkonsekvensanalys kan användas för att innan exploatering belysa påverkan på unga	2015-01-01	2015-12-31	
Utförs inom ramen för nätverket "Staden i ögonhöjd" och är ett samarbete med andra förvaltningar som innebär att ta fram riktlinjer för barnkonsekvensanalys innan exploatering. Utredning pågår hur riktlinjer ska tillämpas i exploateringsprojekten.			

Nämndmål:

I ett snabbt växande Stockholm ska exploateringsnämnden utveckla hållbara och attraktiva stadsmiljöer

 Uppfylls helt

Planera för 140 000 nya bostäder

Målsättningen är att bygga 40 000 nya bostäder till 2020 och 140 000 nya bostäder fram till 2030. Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter. Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder skapa förutsättningar för att nå målet.

Nämndernas gemensamma uppdrag ställer stora krav på en effektivt samordnad process. Den höga bostadsproduktionen förutsätter att planeringen är väl avvägd med hänsyn till stadens investeringsutrymme, bedömd befolkningstillväxt och fysiska förutsättningar för förtätning och omvandling. Det är nödvändigt att gemensamt fokusera på projekt som bedöms vara realistiska att genomföra med hänsyn till beslutsläge, måluppfyllelse, ekonomi samt strategiska miljö- och planförutsättningar.

Sedan mitten av år 2013 pågår ett projekt på stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden som syftar till att utveckla samarbetet i ett tidigt skede, inför markanvisning eller i samband med planstart. Uppdraget är tydligt, att skapa förutsättningar för fler bostäder. Utvecklingen av ett gemensamt startskede för projekt involverar även samverkan med trafiknämnden tidigt i projekten och genom effektivt deltagande i programarbete.

Till stöd för uppföljningen fortsätter exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden att utveckla en gemensam projektportfölj utifrån översiktsplanens strategier. Produktionsplaneringen gör stadens prioriteringar mer förutsägbara i det korta perspektivet och bidrar till att trygga bostadsförsörjningen i det långa perspektivet. Dessa ligger till grund för fortsatt gemensam planering med trafiknämnden och övriga förvaltningar och bolag i staden. Samarbetet med övriga nämnder utvecklas kontinuerligt och den gemensamma produktionsplaneringen fortsätter i samverkan med kommunstyrelsen, under ledning av

stadens byggeneral.

Pågående planering för bostadsbyggandet

Verksamhetsplan 2015 innehöll bostadsprojekt omfattande 118 000 lägenheter som befann sig i olika planerings- och genomförandefaser. Under året har projekt tillkommit varför investeringsplanen vid slutet av året innehåller bostadsprojekt omfattande 133 000 lägenheter. Utredningsbeslut har fattats för projekt omfattande ca 60 000 lägenheter, inriktningsbeslut har fattats för projekt omfattande 34 000 lägenheter och projekt omfattande 39 000 lägenheter pågår i genomförandeskede.

Överenskommelsen enligt 2013 års Stockholmsförhandling innebär att Stockholms stad har ansvar för att ca 40 000 bostäder uppförs i tunnelbanans influensområde från Gullmarsplan till Hagsätra, Farsta Strand och Skarpnäck. Stockholms stad har vidare ansvar för att ca 6 000 bostäder uppförs i Hagastaden, Hammarby Sjöstad och på Södermalm i den utbyggda tunnelbanans influensområde¹. Antalet markanvisade lägenheter i nya tunnelbanans influensområde under 2015 uppgick till 2 302 vilket innebär att årsmålet för 2015 uppnåddes.

Pågående projekt under 2015

I bilaga 10 redovisas samtliga projekt. Projekt överstigande 50 mnkr kommenteras med beskrivning av projektet, beslutsläge och eventuell övrig information. Aktuell information om de större projekten finns via stadens hemsida under <http://bygg.stockholm.se/>

Markanvisa 8 000 lägenheter år 2015

Markanvisning av den kommunalt ägda marken är det instrument nämnden förfogar över för att möjliggöra bostadsbyggande. Cirka 70-80 % av den totala bostadsproduktionen i Stockholms stad sker på stadens mark. Markanvisningarna har för 2015 uppgått till 8 181 lägenheter och årsmålet 8 000 lägenheter har därmed uppnåtts. De tre allmännyttiga bostadsbolagen har tillsammans fått markanvisningar motsvarande 2 585 hyresrätter. Fördelning av markanvisningar framgår i bilaga 2.

Beslutade markanvisningar sedan kvartal 4/2006 uppgår till totalt 43 057 lägenheter:

	Kvartal 4/2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal lägenheter	1 274	3 017	2 988	4 111	2 505	3 539	5 496	5 086	6 860	8 181

Markanvisningar har under senare år lämnats till olika byggherrar enligt följande:

Beslutade markanvisningar	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal byggherrar	33	30	26	36	36	30	40	30

Stadens mark ska upplåtas/överlåtas i enlighet med stadens markanvisningspolicy. Exploateringsnämnden beslutade den 20 augusti för sin del om ny markanvisningspolicy för

¹ Antalet gäller färdigställda bostäder från och med den 1 januari 2014 till och med den 31 december år 2030, vars detaljplaner har antagits från och med 2014.

bostadsfastigheter och andra exploateringsfastigheter. Kommunfullmäktige beslutade den 14 december 2015 om en ny markanvisningspolicy.

Studentbostäder

För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska nämnden markanvisa minst 700 studentbostäder per år. Exploateringsnämnden ska i nära samarbete med berörda nämnder och bolag utreda lämpliga platser för tillfälliga studentbostäder.

Målet har uppnåtts då exploateringsnämnden under 2015 har beslutat om att anvisa mark för 788 studentbostäder.

Sedan 2011 har nämnden sammanlagt markanvisat 4 615 studentlägenheter.

	2011	2012	2013	2014	2015
Antal student-lägenheter	420	725	2 232	450	788

Bostäder för unga

Bostäder för unga ska prioriteras och minst 700 små, yteffektiva hyresrätter ska markanvisas årligen. Målet har inte uppnåtts fullt ut. Totalt har 629 lägenheter som är avsedda för unga vuxna markanvisats under året. Studentbostäder redovisas separat.

Med stöd av statistik för smålägenheter följer exploateringskontoret tillsammans med stadsbyggnadskontoret upp byggandet av ungdomsbostäder². Till och med oktober 2015 uppgick andelen påbörjade smålägenheter, en- och tvårummare, till 55 procent.

Stockholms kommunala bostadsbolag har infört s.k. kompiskontrakt, ett nytt sätt för unga att ta sig in på bostadsmarknaden. Lägenheterna, framför allt treor, förmedlas genom en separat bostadskö till unga mellan 18 och 25 år som vill dela lägenhet.

Under våren har exploateringsnämnden anvisat mark för ca 300 tillfälliga bostäder i Västberga, Snabba Hus - mobila hyresrätter för unga. Familjebostäder AB har vunnit en markanvisningstävling i Midsommarkransen med ett förslag om 30 ungdomslägenheter. Dessutom har beslut om en markanvisning för 25 kompislägenheter i Stadshagen fattats.

Barnkonsekvensanalys vid exploatering

Kommunfullmäktige antog i november 2013 programmet ”Kultur i ögonhöjd - För, med och av barn och unga. Arbetet med barn och ungas delaktighet startades som en del i uppdraget att arbeta efter ”Kultur i ögonhöjd”. I detta arbete med barn och ungas delaktighet organiserades ett nätverk, ”Staden i ögonhöjd”, med medarbetare från olika förvaltningar och där exploateringskontoret deltar, med fokus på stadsutvecklingsfrågor. I underlagen till beslut om exploateringsprojekt redovisas påverkan på barn och deras livsmiljö. Ett arbete pågår i

² I plan- och bygglagen finns inte någon definition av ungdomsbostäder. Ungdomsstyrelsen utgår från åldersgruppen 20–25 år i sina analyser av ungas bostadssituation, och fastighetsbranschen använder olika åldersspann för att beskriva ungdomar. Svårigheterna att kontrollera att kravet på att bostäderna används av just unga är också en anledning till att ungdomsbostäder inte definieras i PBL.

nätverket med att utveckla redovisningen och att ta fram riktlinjer för hur barnkonsekvensanalyser ska användas vid exploatering.

Påbörjade lägenheter

Målet för 2015 är att 5 000 lägenheter ska påbörjas varav 1 000 studentbostäder. Enligt preliminära uppgifter för 2015 uppgår antalet påbörjade lägenheter till 5 446 varav 2 201 avser hyresrätter. Antalet påbörjade studentbostäder uppgår till 822.

Sedan kvartal 4/2006 har antalet påbörjade lägenheter uppgått till 47 210 lägenheter³.

	Kvartal 4/2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 *
Antal påbörjade lägenheter	5 758	3 347	3 721	3 482	5 809	4 318	3 929	6 671	4 729	5 446

* Avser preliminära uppgifter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

En stor utmaning är att bygga ikapp den anläggningsbrist som idag hämmar Stockholms växande idrottsliv. Under mandatperioden kommer en miljard kronor att satsas för att möta de stora behov som finns.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger det kontinuerliga arbete inom nämndens olika projekt som bedrivs med berörda nämnder.

Nämndmål:

Delta i arbetet med att öka tillgången till idrotts- och kulturplatser då behov finns

 Uppfylls helt

Exploateringsnämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder säkerställa att stadens planering på ett tidigt stadium tillgodoser behoven av ytor för offentlig service i stadsutvecklingsområdena.

Exploateringsnämnden, idrottsnämnden och fastighetsnämnden har ett kontinuerligt samarbete. I samband med stadsutvecklingsprojekt och andra projekt planerar exploateringsnämnden tillsammans med idrottsnämnden för behov av förstärkning av idrottsytor och idrottsanläggningar.

Det finns fastställda samarbetsformer mellan exploateringskontoret och Stockholm konst. Stockholm konst upprättar konstprogram för hur och var konst kan komma in i stadens större

³ Antalet påbörjade lägenheter avser om-/tillbyggnad och nyproduktion. I tabellen nedan avser uppgiften för år 2006 antalet påbörjade lägenheter exklusive om-/tillbyggnad.

exploateringsområden.

Konstprojektet OMSTart startade i juni på Slussen. Representanter för den svenska graffitiscenen har bjudits in att gestalta den cirkelformade konstytan av det runda huset mitt på Slussen, f.d. Kolingsborg.

Exploateringsnämnden har under året beslutat om tre markanvisningar för idrottsändamål.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Energi-, trafik- och stadsplanering ska främja en hållbar utveckling och skydda ekologiska samband och närmatur i staden. Stadens verksamhet ska i alla dess delar utgå från målet om en så liten miljöpåverkan som möjligt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

 Uppfylls helt

Stockholms stad ska ta ansvar för att minska de klimatpåverkande utsläppen. Målet att Stockholm ska vara fossilbränslefritt skärps så att målet ska uppnås till 2040. Staden ska minska energiförbrukningen i såväl befintliga som nya byggnader.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger nämndens deltagande i arbetet med att genomföra stadens miljöprogram där bland annat det energikrav på 55 kWh/m² som ställs i nya markanvisningar och det miljöprofilarbete i Norra Djurgårdsstaden som bedrivs kan nämnas.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kWh/m ²	100 %	100 %	100 %	100 %	2015
Vid markanvisning av nybyggnadsprojekt ställs från och med juli 2012 krav på energianvändning om högst 55 kWh/m ² .					

Nämndmål:

I ett snabbt växande Stockholm ska exploateringsnämnden utveckla hållbara stadsmiljöer

 Uppfylls helt

Kommunfullmäktiges miljöprogram ska enligt beslut följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett enskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder, däribland exploateringsnämnden, ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1/2016.

Exploateringskontoret har utifrån stadens miljöprogram arbetat med miljöaktiviteter för att

kunna nå miljömålen. Dessa miljöaktiviteter redovisades i exploateringsnämndens miljöhandlingsprogram för 2015. Arbetet har pågått i enlighet med miljöhandlingsprogrammet som också kommer att avrapporteras i samband med tertialrapport 1/2016.

Exploateringsnämnden följer stadens miljöprogram för 2012-2015. Av miljöprogrammets sex inriktningsmål och 29 delmål är det framförallt miljömålen 1) Miljöeffektiva transporter 2) Giftfria varor och byggnader 3) Hållbar energianvändning och 4) Hållbar användning av mark- och vatten som berör exploateringsnämndens verksamhet. I det miljöhandlingsprogram som bifogades exploateringsnämndens verksamhetsplan för 2015 redovisades miljömål, miljöaktiviteter och indikatorer för verksamheten.

Exploateringsnämnden är huvudansvarig för stadens uppföljning av två delmål under två av miljömålen i stadens miljöprogram:

- Hållbar energianvändning
- Hållbar användning av mark och vatten.

Exploateringskontoret har under 2015 deltagit i stadens arbete med att revidera stadens miljöprogram. När kommenfullmäktige har antagit det nya miljöprogrammet för perioden 2016-2019 kommer exploateringskontoret att se över riktlinjer för hur kontorets miljöarbete ska bedrivas.

Nämnden arbetar utifrån stadens mål att bli klimatneutralt genom att bland annat tillämpa mål för energianvändning vid markanvisningar. Ambitionen ska vara energianvändning på 55 kWh/m². Kravet började ställas 1 juli 2012. Under 2015 har de byggherrar som fått markanvisningar 2012 kontaktats för uppföljning av beräknad energianvändning. De är fortfarande i tidigt skede men kontoret kommer att i samband med uppföljningen av miljöprogrammet i tertialrapport 1/2016 att kunna redovisa de första preliminära resultaten av energiuppföljningen. Exploateringsnämnden ska verka för att byggbolag planerar in solceller i exploateringsprojekt på ett tidigt stadium. Detta gör nämnden genom att vid markanvisning informera byggherrarna och att hänvisa till stadens solkarta.

Enligt delmål 4.4 i miljöprogrammet ska exploateringsnämnden beakta effekter av ett förändrat klimat i sitt arbete. Arbetet har genomförts genom bland annat följande aktiviteter:

- Deltagit i stadens dagvattengrupp med att ta fram riktlinjer, checklistor, beräkningsmodeller etc. för att kunna tillämpa stadens nya dagvattenstrategi, som antogs av kommunfullmäktige i mars 2015.
- Tillämpa erfarenheter från tillståndsprövningen av ny reglering av Mälaren i projekt Slussen avseende klimatanpassning med hänsyn till vattennivåer i Mälaren och Saltsjön.
- Tillämpa erfarenheter från Norra Djurgårdsstadens miljöprofilarbete avseende åtgärder för klimatanpassning och projektets övergripande hållbarhetsarbete i övrigt.
- I exploateringsprojekt utreda dagvattenhantering, höjdsättning, utformning av anläggningar m.m. för att kunna möta klimatiförändringar.
- Exploateringskontoret har deltagit i förvaltnings- och bolagsöverskridande arbetsgrupp för att ta fram en klimatanpassningsplan för Stockholms stad. Under 2015 har detta arbete bland annat inneburit deltagande i ett risk- och sårbarhetsanalysarbete avseende

klimatförändringar. Arbetet har letts av stadsledningskontoret.

Snösätra i Rågsved och Ordenskapitlet i Nockebyhov markanvisades under 2014 med olika miljöspetsprofiler där Snösätra har urban odling som inriktning och Nockebyhov energisystem. Under 2015 har arbetet fortsatt med projekt Ordenskapitlet i Nockebyhov.

Exploateringsnämnden är ansvarig för arbetet att utveckla stadens miljöprofilområden. Exploateringsnämnden samordnar och driver miljöprofilarbetet i Norra Djurgårdsstaden. I arbetet deltar stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB. En av målsättningarna i miljöprofilarbetet är att visa vägen för hållbara lösningar och stadsmiljöer i världsklass där olika typer av miljöteknik testas. Norra Djurgårdsstaden deltar i Clinton Climate Initiative.

En lägesrapport för Norra Djurgårdsstaden utifrån byggande, ekonomi och miljöprogram lämnades i samband med nämndens tertialrapport 1. En ny lägesrapport lämnas i bilaga 3.

För att klara de högt ställda miljömålen i Norra Djurgårdsstaden behövs en mångfald av kompetenser från såväl kommun, företag och forskare men även nya angreppssätt, processer och metoder. För att driva på utvecklingen har nämnden initierat olika aktiviteter och nätverk. Det gäller till exempel informations- och kommunikationstekniklösningar (IKT) i byggnader och innovationsverkstad om bildelning. Exploateringsnämnden har under 2015 beviljats bidrag från Vinnova för att utveckla innovationsplattformen "Hållbara Stockholm". Projektet sker i samarbete med KTHs Centrum för hållbart samhällsbyggande, SP Sveriges tekniska forskningsinstitution och Swedish ICT.

Västra Liljeholmen är utpekad som ett område som ska miljöprofileras. De bolag som äger marken driver miljöprofilarbetet. Utbyggnaden av Västra Liljeholmen förutsätter att befintlig verksamhet flyttar.

Exploateringskontoret har utifrån stadens kemikalieplan, som antogs 2014, tagit fram rutiner och krav för material som används vid byggande av stadens anläggningar i exploateringsprojekt. Dessa har implementerats i nämndens verksamhet under 2015. Kontoret använder byggvarubedömningen (BVB) som stöd för att styra projektörer och entreprenörer att välja material i projektering och byggande av stadens anläggningar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel av projekt som tar i anspråk mark med ekologiska och rekreativa värden som grönkompenseras			90 %		2015
Detta är en av indikatorerna för att följa upp miljömål "4.3 Intrång i övriga grön- och vattenområden bör minimeras och ersättas" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel av projekt som tar i anspråk mark med ekologiska värden som kompenseras			90 %		2015
Detta är en av indikatorerna för att följa upp miljömål "4.3 Intrång i övriga grön- och vattenområden bör					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
minimieras och ersättas" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel av projekt som tar i anspråk mark med ekologiska värden som kompenseras med ekologiska åtgärder.			60 %		2015
Detta är en av indikatorerna för att följa upp miljömål "4.3 Intrång i övriga grön- och vattenområden bör minimeras och ersättas" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel entreprenadupphandlingar som omfattar "Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader".			100 %		2015
En av fyra indikatorer för att följa upp miljömål "2.2 Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel genomförda stickprovskontroller av upphandlade entreprenörer.			10 %		2015
En av fyra indikatorer för att följa upp miljömål "2.2 Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel markanvisningar där krav ställts på att fastighetsägaren kan uppvisa dokumentation över miljöprövade varor när byggnaden/anläggningen är uppförd - genom byggvarubedömningen, BASTA, Svanen, Bra Miljöval eller Ecolabel.			100 %		2015
En av fyra indikatorer för att följa upp miljömål "2.2 Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från byggnader och anläggningar ska minska" i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Andel uppfyllda indikatorer i miljöprogrammet. Avser de indikatorer där			100 %		2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
exploateringsnämnden har huvudansvaret för uppföljning av stadens miljöprogram.					
Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					
■ Genomsnittlig beräknad energianvändning (kWh/m ²)			55		2015
Indikator för uppföljning av miljöprogrammets miljömål "3.3 I nyproducerad byggnad, på av staden markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55 kWh/m ² " i det beslutade miljöprogrammet. Kommunfullmäktiges miljöprogram ska följas upp på delmålsnivå och redovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige. Uppföljningsansvariga nämnder ska rapportera delmålets utveckling med indikatorutfall för år 2015 i samband med tertialrapport 1 2016.					

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls helt

När fler ska resa på en begränsad yta måste gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras och investeringar fördelas jämnt. Fler väljer att cykla och därför ska en kraftfull satsning genomföras för att Stockholm ska bli en riktig cykelstad.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger att nämndens trafikplanering sker i samverkan med trafikinämnden och att stadens framkomlighetsstrategi ligger till grund för arbetet. Arbetet med att bygga ut infrastrukturen för cykling pågår planerligt men variationer mellan åren kan förekomma då utbyggnaden är beroende av tidsplaneringen för nämndens projekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med Stockholm Parkering AB vidta åtgärder för att fler cykelparkeringar skapas i Stockholm	2015-01-01	2015-12-31	
Diskussioner förs med Stockholms Parkering AB om deras roll för cykelparkeringsgarage på bland annat Brommaplan. Även på andra platser i staden framförallt vid kollektivtrafikknutpunkter är det aktuellt med samarbeten för cykelparkeringar. Ett sådant exempel är det planerade cykelparkeringsgaraget vid Rosenlundsgatan och entrén till Södra station.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska medverka i arbetet med att öka framkomligheten

 Uppfylls helt

Exploateringsnämnden ansvarar för trafikplaneringen i exploateringsprojekt. I större projekt medverkar nämnden även för kollektivtrafikplanering i samarbete med SL. Trafikplaneringen sker i samverkan med trafikinämnden.

Byggnad i goda befintliga kollektivtrafiklägen prioriteras och målet är att framkomligheten ska öka. Stadens framkomlighetsstrategi ska ligga till grund för arbetet. Den grundläggande innebörden i strategin är att kapacitetsstarka färdmedel ska prioriteras för att fler människor och mer gods ska kunna förflyttas effektivt.

Ökad cykling beaktas särskilt och uppföljning av antal meter nyanlagd cykelväg samt åtgärder för ökad cykling följs upp årligen. Se uppföljning av nyckeltal antal meter nyanlagda cykelvägar i bilaga 8.1.

Exploateringsnämnden beslutade i mars 2015 om cykelparkeringstal vid nyproduktion.

Exploateringsnämnden är ansvarig för ombyggnaden av Slussen och den exploatering som planeras i samband med detta. Kommunfullmäktige antog detaljplan för Slussen 2011 och planen vann laga kraft i september 2013 genom dom i Mark- och miljööverdomstolen.

Detaljplan för ny bussterminal för Nacka- och Värmdöbussarna vid Slussen antogs av kommunfullmäktige 2012. Detaljplanen upphävdes på formella grunder i december 2013 av Mark- och miljödomstolen och i mars 2014 fastställde Mark- och miljööverdomstolen domen.

Staden har påbörjat en ny detaljplaneplanprocess för en bussterminal i Katarinaberget med planerat samråd under första kvartalet 2016 och med planerat antagande i stadsbyggnadsnämnden i slutet av 2016.

Mark- och miljööverdomstolen meddelade i januari 2015 dom avseende tillståndsansökan för vattenverksamhet i enlighet med stadens ansökan. Domen överklagades men då Högsta Domstolen inte meddelade prövningstillstånd vann tillståndet laga kraft.

I september 2015 beslutade kommunfullmäktige om ett reviderat genomförandebeslut för projekt Slussen. Förberedande arbeten pågår sedan våren 2013. Byggstart för arbeten som behöver miljödom planeras till sommaren 2016. Under 2016 och fram till byggstart kommer större provisorier och trafikomläggningar att genomföras för att möjliggöra byggstarten. Trafikanläggningen beräknas kunna tas i drift år 2023.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls helt

Staden ska arbeta aktivt för ren luft och rent vatten. Arbetet med att skydda Stockholms vatten utvecklas så att den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag förbättras. Kyrkhamn, Årstaskogen/Årsta Holmar, Älvsjöskogen och Rågsveds friområde ska bli naturreservat.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger nämndens arbete med naturreservat och arbetet med att vidareutveckla ekosystemtjänster och grönytekompensation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska påbörja arbetet med att upprätta naturreservat i Rågsveds friområde.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förutsättningarna för att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat ska utredas			
Arbetet för Rågsved har påbörjats. Förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat har utretts under året och redovisades till exploateringsnämnden i december 2015 i ett med stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen gemensamt tjänsteutlåtande. Exploateringsnämnden beslutade att godkänna redovisningen samt att överlämna denna till kommunfullmäktige.			
✓ Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation.	2015-01-01	2015-12-31	
Exploateringskontoret har tillsammans med stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden medverkar i arbetet för ren luft och rent vatten

● Uppfylls helt

Exploateringsnämnden har i uppdrag att leda arbetet med att inrätta naturreservat Årstaskogen inklusive Årsta holmar, Älvsjöskogen och Kyrkhamn, i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och berörda stadsdelsnämnder. För alla tre områdena har samråd skett under hösten 2014. För Älvsjöskogen togs beslut i exploateringsnämnden i augusti 2015. För övriga beräknas beslut tas i berörda nämnder under 2016.

Exploateringskontoret har under 2015 analyserat hur staden skulle kunna utveckla sitt arbete med ekosystemtjänster tillsammans med trafikkontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret. Arbetet bedrevs i bred samverkan med andra berörda förvaltningar och bolag som till exempel stadsdelsförvaltningar och Stockholm Vatten AB. Arbetet resulterade i att det finns ett underlag som kan utgöra strategiskt stöd för stadens arbete med ekosystemtjänster. Detta arbete innebar också att en analys gjordes av stadens arbete med grönytekomensation med förslag till utveckling av arbetet.

Arbetet med handlingsplanen för åtgärder i Stockholms sjöar och vattendrag enligt vattenprogrammet är vägledande och exploateringskontoret, Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för detta arbete och exploateringsnämnden deltar i arbetet.

Sjön Magelungen delas med Huddinge kommun, och ingår i Tyresåns avrinningsområde där berörda aktörer samverkar genom Tyresåns vattenvårdsförbund. Stockholms stad har begränsad rådighet i Magelungen och åtgärdsplaneringen behöver utvecklas tillsammans med Huddinge kommun. Det finns ett Åtgärdsprogram för Tyresån 2010-2015 med prioriterade åtgärder. Fortsatt arbete med Tyresåns avrinningsområde kommer att drivas vidare av en arbetsgrupp under bildande inom ramen för Tyresåns vattenvårdsförbund. Kontoret deltar i arbetet genom den arbetsgrupp som finns för Vattenprogrammet i staden. Under hösten remitterade Tyresåns vattenvårdsförbund förslag till åtgärdsprogram för Tyresåns avrinningsområde.

Exploateringsnämnden godkände i maj 2015 kontorets redovisning av vattenåtgärder i Magelungen.

Exploateringsnämnden har tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafikinämnden tagit fram en modell för projektspecifika och gröna parkeringstal. Modellen för projektspecifika gröna parkeringstal antogs av kommunfullmäktige i oktober 2015 och ligger nu till grund för planering av parkering i samband med nybyggnation i Stockholm.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Målsättningen om ekonomisk hållbarhet kommer att vara utgångspunkten för stadens ekonomiska förvaltning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

De högskolor och universitet som finns i regionen är av avgörande betydelse för Stockholms fortsatta utveckling. Stockholms ska bli ett centrum för internationellt baserad verksamhet inom forskning och utveckling.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger främst arbetet i nämndens projekt i Hagastaden och Kista Science City.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram	2015-01-01	2015-12-31	
Exploateringskontoret har deltagit i arbetet. Chefer och medarbetare från kontoret har intervjuats.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska bidra till samverkan mellan högskola, forskning och staden

 Uppfylls helt

Den nya stadsdelen, Hagastaden, som planeras kring Norra Station och Karolinska sjukhuset är ett betydelsefullt tillväxtprojekt för stockholmsregionen. Stadens kvaliteter förenas med världsledande forskning, företagande och boende.

Arbetet med att förnya och utveckla de västra och norra delarna av Stockholm fortsätter bland annat genom att utveckla Kista till världens främsta Science City med universitet, världsledande företag, bostäder, service, kultur, sport och rekreation enligt framtidsbilden för Kista Science City.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

 Uppfylls helt

Nya och växande företag är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen. Stockholm ska vara en attraktiv stad för småföretagare och det lokala näringslivet ska stärkas.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger att i genomförandet av nämndens projekt ingår att utreda möjligheten att inrymma arbetsplatser och kommersiella lokaler.

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska underlätta för företag att etablera sig i Stockholm

● Uppfylls helt

För att Stockholm ska vara en attraktiv stad för företag att starta och växa i måste gynnsamma förutsättningar ges till näringslivet bland annat genom att mark tillhandahålls till företag som vill etablera sig eller utvecklas och att god infrastruktur tillgodoses.

Projektet Norra Djurgårdsstaden genomförs med 500 lägenheter per år med mål om totalt 12 000 lägenheter och 35 000 arbetsplatser. Inom Värtan genomförs en ny passagerarterminal för färjeresenärer och i anslutning till denna en ny handelsplats.

Utgångspunkten för planeringen av området Telefonplan är att skapa förutsättningar för 2 000 bostäder och 70 000 kvm arbetsplatser i en sammanhängande stadsmiljö.

I samband med planeringen av nya bostadsområden undersöks om möjlighet finns till lokaler för småföretagande.

Exploateringsnämnden har under året beslutat om 13 markanvisningar för kommersiell verksamhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Många arbeten skapas på Stockholms växande arbetsmarknad. Trots detta råder arbetskraftsbrist i många yrken, samtidigt som arbetslösheten bland unga ökar.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger utfallen för indikatorerna om aspiranter från Jobbtorg Stockholm och sommarjobb.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	2	3	2	500	VB 2015
Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att i samverkan med stadens nämnder genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter.					
● Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	3	0	3	6 700	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
Kontoret har hittills under året tagit emot två jobbtorgspraktikanter inom ett av nämndens investeringsprojekt. Det krävs dock att det finns en arbetsledare på plats vilket inte är enkelt att lösa i alla projekt.			
  Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
Frågan får lyftas i samband med upphandlingar. Kontoret har inlett ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

En god offentlig ekonomi är en förutsättning för att kunna stärka välfärden. Grundläggande mål för soliditet och investeringskostnader garanterar långsiktig hållbarhet. Stadens verksamhet ska vara kostnadseffektiv och administrativa kostnader hållas låga.

Stockholm är en stad med stort och eftersatt behov av investeringar i skol- och idrottslokaler, infrastruktur och bostäder.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger att nämndens markförvaltning ger betydande intäkter för staden och att de investeringsprojekt som exploateringsnämnden planerar och genomför är i huvudsak lönsamma.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0	0	0	tas fram av nämnden	2015
  Exploateringsnämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	103,6 %	99 %	100 %	100 %	VB 2015
Utfallet i bokslut 2015 visar ett överskott om ca 41 mnkr jämfört med budget.					
  Exploateringsnämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	103,6 %	99 %	100 %	100 %	VB 2015
Utfallet i bokslut 2015 visar ett överskott om ca 41 mnkr jämfört med budget.					
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1,01 %	-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska ta fram långsiktig plan för drift och underhåll för övertagande av nya områden tillsammans med trafیکنämnden	2015-01-01	2015-12-31	
Arbetet har pågått och kommer att fortsätta under 2016.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska förbättra säkerheten i de ekonomiska prognoserna

 Uppfylls delvis

Arbetet med att förbättra exploateringsnämndens ekonomistyrning för investeringsprojekten fortsätter. Arbeta pågår även med att förbättra ekonomistyrningen inom driftbudgeten bland annat med anledning av nya redovisningsregler för s.k. komponentavskrivning och införandet av nytt ekonomisystem i staden i maj.

Systemstöd till den av kommunfullmäktige beslutade projektstyrningsmetoden för stadens stora investeringsprojekt har införts. Arbetet med att implementera metoden och systemstödet har fortsatt under 2015.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel genomförandebeslut med positivt nuvärde	90 %	89 %	90 %		VB 2015
Under 2015 har genomförandebeslut fattats för 40 projekt. Av dessa finns fyra projekt som inte bedöms ha ett positivt nuvärde enligt stadens kalkylmetod. Dessa är reviderat genomförandebeslut om Slussen, Rinkeby Allé, Bromstensstaden etapp 1 och Gladan 2 och 8.					
 Andel slutredovisade projekt med ekonomisk avvikelse på högst +/- 5 % jämfört med genomförandebeslut	20 %	37 %	85 %		2015
Av de 35 slutredovisade projekten har 7 projekt en avvikelse på högst 5 % jämfört med genomförandebeslut. Av de projekt som har en avvikelse högre än 5 % har 18 projekt en avvikelse på +/- 1,0 mnkr eller lägre. Av de slutredovisade projekten har 21 projekt ett positivt utfall, dvs. projektet har blivit billigare/nollresultat jämfört med genomförandebeslut.					
 Nämndens prognossäkerhet T2, investeringar	7,1 %	7,5 %	+/- 5 %		2015

Nämndmål:

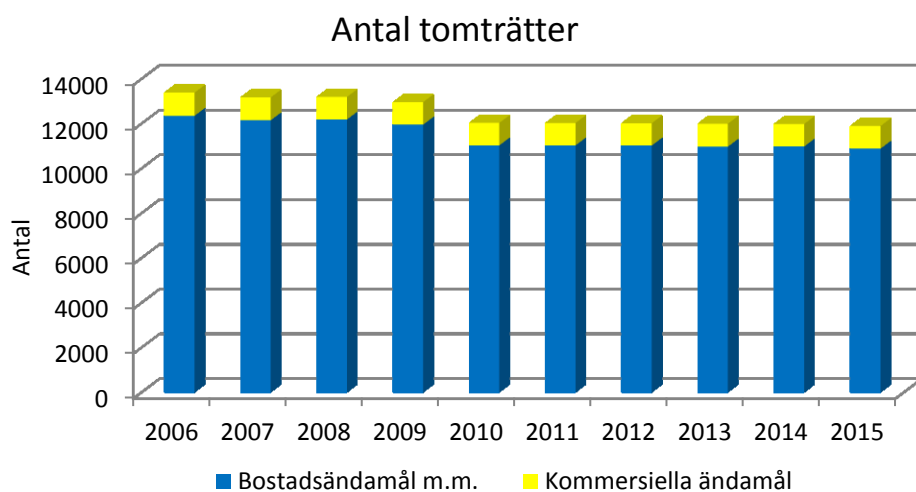
Exploateringsnämnden ska förvalta marken med fokus på hög avkastning

 Uppfylls helt

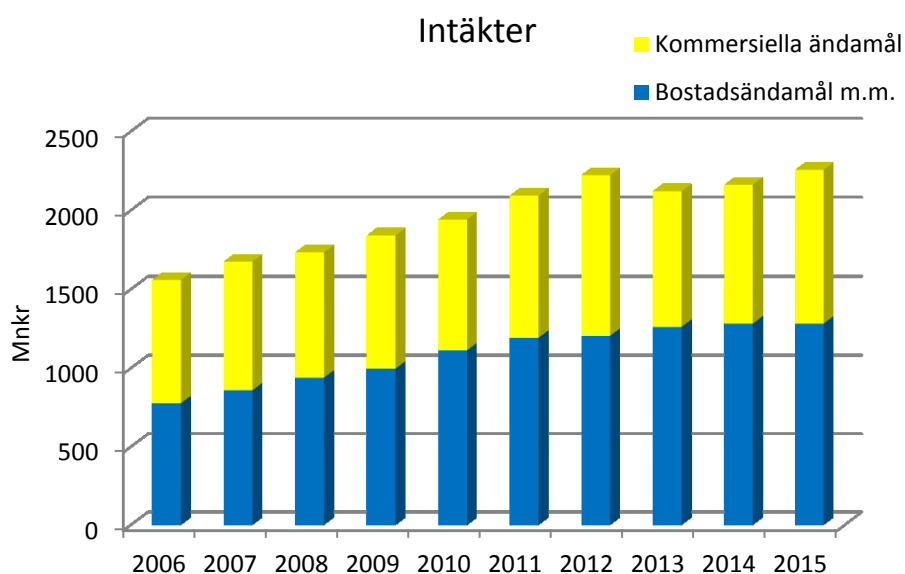
Exploateringsnämnden ansvarar för att stadens mark utvecklas och förädlas så effektivt som möjligt. Nämnden upplåter ca 10 000 fastigheter med tomträtt inom staden och ca 2 000 fastigheter upplåts med tomträtt i andra kommuner. Nämnden arbetar aktivt med att få en god avkastning på markinnehavet. Uppföljning av nyckeltalet direktavkastning tomträtter lämnas i bilaga 8.1.

Antalet tomträtter uppdelat på bostadsändamål m.m. och kommersiella ändamål framgår av

nedanstående diagram.

Intäkterna för bostadsändamål m.m. svarar för 57 % av de totala intäkterna 2015 för exploateringsnämndens tomträtter, vilket framgår av nedanstående diagram.

En närmare redovisning av exploateringsnämndens markförvaltning lämnas i avsnitt Uppföljning av ekonomi.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska sträva efter att bli en stad som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av våld och diskriminering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt oavsett kön och etnicitet. Ett genus- och antirasistiskt perspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger att nämndens arbete med att genomföra projekten karaktäriseras av ett helhetsperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Exploateringsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Exploateringskontoret har inlett ett samarbete med stadsbyggnadskontoret om hur arbetet med att jämställdhetsintegrera budgeten kan utvecklas. Kontoren kommer att arbeta vidare med att analysera vilka väsentliga aspekter och data som kan användas för bedömning i konkreta projekt och även frågor kring förhållningssätt och arbetssätt.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska bidra till en stad fri från diskriminering

 Uppfylls helt

Exploateringsnämnden bidrar till stadens arbete genom att ta fram mark för nya bostäder, arbetsplatser och service. Staden ska byggas tätare och nya funktionsblandade stadsdelar ska växa fram, med en mångfald av upplåtelseformer. Exploateringsnämnden har en nära samverkan med de nämnder och styrelser som ansvarar för skolor, idrottsytor och annan samhällsservice för att se till att stadsplaneringen karaktäriseras av ett helhetsperspektiv.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Staden ska vara en bra arbetsgivare. Jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering ska genomsyra personalpolitiken.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger att kontoret arbetar aktivt med att vara en välkänd och attraktiv arbetsgivare. De målvärden som har fastställts för indikatorerna har till en övervägande del uppnåtts eller i det närmaste uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt Medskapandeindex	84	83	85	82	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %	100 %	2015
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	99 %		100 %	100 %	2015
  Ledarskapsindex	86		84	78	2015
  Motivationsindex	87		86	82	2015
  Sjukfrånvaro	2 %	2,1 %	2,1 %	4,4 %	VB 2015
  Sjukfrånvaro dag 1-14	0,8 %		0,7 %	tas fram av nämnden	VB 2015
  Styrningsindex	80		82	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska i samverkan ta fram en strategi för hur behovet av kvalificerade handläggare och projektledare kan säkerställas	2015-01-01	2015-12-31	
Arbetet med uppdraget redovisas i bilaga 6:2 i verksamhetsberättelsen.			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska vara en välkänd och attraktiv arbetsgivare

 Uppfylls helt

Exploateringsnämndens uppdrag ställer krav på kontoret att vara en välkänd och attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera kompetenta medarbetare.

Kontoret arbetar aktivt med att stärka arbetsgivarvarumärket genom att delta på arbetsmarknadsdagar vid tekniska högskolor, genom sociala medier, delta på branschmässor, nätverkande i branschen, annonsera i fackpress och ta emot studiebesök.

Under året har aktiviteter genomförts varje vecka på LinkedIn för att marknadsföra kontoret och staden som attraktiv arbetsgivare. Nu har sidan för stadsutveckling 4 200 följare som läser annonser och nyhetsflöde. Kontoret har även medverkat på LAVA; arbetsmarknadsdag på KTH, och Arkad; arbetsmarknadsdag på Lunds tekniska högskola, tillsammans med övriga tekniska förvaltningar.

För första gången deltog kontoret tillsammans med tre andra tekniska förvaltningar som huvudpartner till Samhällsbyggardagarna i oktober, riktat mer till redan yrkesverksamma samhällsbyggare, men även till studenter. Under året har ett antal högskolestudenter praktiserat på kontoret och genomfört examensarbeten. Kontoret har även tagit emot två praktikanter från tekniksprånget.

En aktivitetsplan för att arbeta med det interna arbetsgivarvarumärket är beslutad och kommer

bland annat innebära satsningar för att öka erfarenhetsåterföring inom kontoret och kännedomen om exploateringskontoret som en relevant, viktig och bra arbetsplats.

Kontoret deltar i stadens gemensamma traineeprogram för akademiker och har anställt en byggprojektledare som trainee. Kontoret har även medverkat i förstudien till förutsättningar för ett eventuellt traineeprogram riktat till de tekniska kontoren.

Exploateringskontorets mål är att personalomsättningen ligger på en planerad hanterbar nivå. Under 2015 har personalomsättningen uppgått till 11 % och till det kommer en expansionen på 4,5 %. Det är en normal nivå för branschen i dagsläget och betydligt lägre än föregående år. Andelen av kontorets anställda som är 50 år eller äldre uppgår till 33 %. Medelåldern är 43 år. Exploateringskontoret behöver öka andelen män. Jämfört med 2014 har andelen män ökat och 40 % av de tillsvidareanställda utgörs av män.

Antalet anställda har under senare år ökat. Fortsatta rekryteringar är nödvändiga dels för pensionsavgångar, dels för en försiktig utökning när fler projekt kommer in i mer intensiva faser samt beroende på en stor rörlighet inom branschen. Under året har fem medarbetare gått i pension och pensionsavgångar kommer fortsätta i samma takt de närmaste åren.

Antalet anställda framgår av nedanstående tabell.

Antal anställda	Tillsvidare*	Tidsbegränsade*	Antal i tjänst*
2010-12-31	130	7	123
2011-12-31	143	4	135
2012-12-31	158	4	150
2013-12-31	163	6	152
2014-12-31	191	3	181
2015-12-31	201	4	186

* Uppgifterna avser antalet personer omräknat till heltid.

Kontorets lönekostnader har ökat med cirka 8 % jämfört med 2014. Inom detta ryms expansionen på 4,5 % och en lönerevision på 2,65 %. Nyanställningar medför ofta högre löner eftersom det är en het arbetsmarknad för samhällsbyggare. Kontoret har genomfört två omorganisationer på några avdelningar men dessa har inte medfört någon reduktion av personalstyrkan.

Kontoret har ett aktivt jämställdhetsarbete och har sedan 2008 deltagit i Jämix för att jämföra sina nyckeltal inom jämställdhet med andra organisationer. Kontoret har succesivt förbättrat sina nyckeltal från 137 till 145 och kommer nu på sjätte plats av 203 medverkande organisationer. Under 2015 har kontoret tillsammans med några andra tekniska förvaltningar bjudit in chefer och medarbetare till en inspirationsföreläsning om mångfald och hur vi kan arbeta med våra fördomar.

Kontoret får hög poäng i Jämix vad gäller jämförelse av kvinnors och mäns löner. Löneanalys görs inom varje befattningsgrupp och mellan grupperna utifrån kön och ålder/erfarenhet, där det finns tillräckligt antal inom respektive grupp. Analyserna visar inga skillnader som faller ut till kvinnornas nackdel. Det gäller dock att vara uppmärksam vid nyanställningar så att män och kvinnor behandlas lika vid lönesättning. Konkurrenterna finns både från andra kommuner och

privata arbetsgivare som kan erbjuda andra typer av villkor förutom lön.

Kontoret erbjuder en hel del förmåner till sina medarbetare för att de ska ha ett friskt arbetsliv. Bland annat kan nämnas friskvård på arbetstid med en timme per vecka, aktiviteter i Klamparhallen i Tekniska nämndhuset tillsammans med andra tekniska förvaltningar och friskvårdsbidrag. Dessutom försöker kontoret se till att varje medarbetare har en bra arbetsmiljö utifrån både psykiska och fysiska aspekter. Kontoret arbetar kontinuerligt med att ha bra introduktion för nyanställda, handledare/faddrar och rutiner som fungerar för att säkerställa en god arbetsmiljö. I medarbetarenkäten som genomförs årligen mäter kontoret den psykosociala arbetsmiljön.

Under året har erbjudits utbildning för chefer i kompetensbaserad rekrytering, rehabilitering, arbetsrätt, och arbetsmiljö. Den ledningsgruppsutveckling för exploateringskontorets chefer som påbörjades under 2014 avslutades under året. Nya chefer har deltagit i det stadsgemensamma programmet Chef i staden.

Under 2015 har plattformen för gemensamma arbetssätt i form av kontorets kvalitetsarbete satts och implementeringsarbetet påbörjats. Det genomförs bland annat för att få nyanställda att snabbare komma in i kontorets processer och arbetssätt.

Kontoret har genomfört en sista omgång av fyra av en projektledarutbildning som har fokus på ledarskap och kommunikation i rollen som projektledare. Under hösten inbjöds alla deltagare från projektledarutbildningarna till uppsamlingsdagar för att hålla kunskapen levande. Dessutom har medarbetare bland annat erbjudits utbildning inom förhandlingsteknik och medieträning.

Målet för sjukfrånvaron är att den inte ska överstiga 2,1 % och målet har uppnåtts då sjukfrånvaron uppgår till 2,0 %. Det är inte realistiskt att tro att den sjunker ytterligare. Den korta sjukfrånvaron har ökat något från 0,7 % till 0,8 %. Kontoret samarbetar i hög grad med företagshälsovården och även med Försäkringskassan för att underlätta återgång i arbetet. Kontoret har inga fysiskt tunga arbeten men anpassar arbetsuppgifterna i möjligaste mån vid behov.

År	201409-201510	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Sjukfrånvaro %	2,0	2,1	2,6	1,7	2,5	1,6	1,8	2,1	2,8

Uppföljning av stadens nyckeltal rörande personalstatistik lämnas i bilaga 8.2.

Deltid till heltid

Exploateringskontoret erbjuder alltid heltidsanställningar. Det är framför allt medarbetare som närmar sig pension som kan önska att gå ner i arbetstid.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla dess invånare. Tillgängligheten ska öka i hela

staden och samhällsinformationen ska finnas tillgänglig för alla.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger nämndens medverkan i arbetet med att utveckla offentlig service och nämndens arbete med att verka för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska medverka till ökad tillgänglighet i utbyggnaden av nya bostadsområden

● Uppfylls helt

Medverka till offentlig service

Exploateringsnämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder säkerställa att staden på ett tidigt stadium planerar för offentlig service. Det gäller till exempel boenden för personer med funktionsnedsättning, förskolor, skolor, idrott och rekreation, övrig omsorg samt kultur m.m. i stadsutvecklingsområdena. Exploateringsnämnden ska redan i planeringsprocessens tidiga skeden utveckla samverkan med framför allt stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, berörda stadsdelsnämnder och SISAB för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor.

Exploateringsnämnden har under året beslutat om fem markanvisningar för skola och förskola.

Verka för delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighetsaspekter ska alltid vara en del vid byggnation av bostäder. Nämndens projekt utgörs av investeringar i allmän platsmark samt omfattar även byggherrars investeringar i blivande kvartersmark. I samband med utbyggnaden av nya bostadsprojekt har exploateringsnämnden investeringsansvaret för anläggandet av allmänna gator, torg och parker. Vid planering och upphandling av dessa arbeten säkerställer nämnden att "Stadens riktlinjer för att göra utemiljön tillgänglig för människor med funktionshinder" följs. Under 2015 har stickprov av uppfyllelsen av stadens krav på tillgänglighet i utemiljön i färdigställda projekt genomförts. Erfarenheter från kontrollen bearbetas och eventuella behov av kompletteringar arbetas in i kontorets kvalitetsystem.

Exploateringsnämnden ser till i överenskommelse om exploatering att byggherren förbinder sig att inom den blivande kvartersmarken följa "Stadens riktlinjer för att göra utemiljön tillgänglig för människor med funktionshinder".

Exploateringskontoret upplyser också byggherren om att ytterligare information om utformning av ute- och inomhusmiljön finns i handboken "Stockholm - en stad för alla" som finns på stadens hemsida.

I samband med större bostadsexploateringsprojekt ska det prövas om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppboendestäder ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek. I alla aktuella bostadsexploateringsprojekt tillfrågas stadsdelsförvaltningen om behov föreligger.

Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016 beslutades av

kommunfullmäktige 2011. Kontoret har i dialog med stadsbyggnads- och exploateringsnämndens råd för funktionshinderfrågor inför verksamhetsplan 2015 tagit fram aktiviteter som ska bidra till måluppfyllelse. Uppföljning lämnas i bilaga 7.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Uppföljning av nämndens aktiviteter enligt Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016 görs i samband med tertialrapporter och bokslut.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Stockholmarnas inflytande över sin närmiljö ska förstärkas och medborgarinflytandet vid exempelvis samhällsplanering ska förstärkas.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger nämndens arbete med att vidareutveckla medborgardialogen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska testa omvänd planprocess i projekt där detta kan vara möjligt	2015-01-01	2015-12-31	
Exploateringsnämnden kommer, där detta är möjligt, att delta i eventuella försök som prövas. Ett exempel som kan betraktas som omvänd planprocess är Hammarbyhöjden-Björkhagen.			
✓ Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna inleda arbetet med att utveckla nya metoder för dialog och medborgardeltagande i planeringen. Till exempel kan processer där detaljplaner föregår markanvisningar testas	2015-01-01	2015-12-31	
Förutom ett första test med digitalt dialogverktyg har kontoret i samarbete med stadsbyggnadskontoret även testat andra former av tidig dialog, som till exempel "designdialog" i Bagarmossen-Skarpnäck och "Visionsprocess" i Älvsjö södra. Se ytterligare redovisning under nämndmål "Exploateringsnämnden ska bidra till ökad medborgardialog".			

Nämndmål:

Exploateringsnämnden ska bidra till ökad medborgardialog

● Uppfylls helt

Exploateringsnämndens kommunikation har i uppdrag att förklara för invånarna i Stockholm varför och hur Stockholm växer och hur det påverkar deras vardag. I dagsläget kommunicerar drygt 80 pågående projekt. I uppdraget ingår att stötta projektledare och planhandläggare att bjuda in till och föra dialog med medborgarna. I år har dialogpaviljongen, som är en mobil mötesplats, använts för medborgardialog i Bagarmossen, Skarpnäck, Farsta, Hagastaden och på Blasieholmen för Nobel Center. I Norra Djurgårdsstaden testades i september för första gången dialog med digitalt verktyg på webben och i visualiseringsbordet i paviljongen. Tillsammans med stadsbyggnadskontoret har kontoret även arrangerat ett antal "öppet hus" under samrådsperioder eller inför start av bygge antingen i tält som i Örby centrum och

Rosenlundsparken eller i lokaler i närområdet i Aspudden- Midsommarkransen, i Hagastaden m.m. Förutom ett första test med digitalt dialogverktyg har kontoret i samarbete med stadsbyggnadskontoret även testat andra former av tidig dialog, som till exempel ”designdialog” i Bagarmossen-Skarpnäck och ”Visionsprocess” i Älvsjö södra.

Under våren påbörjades ett utvecklingsarbete tillsammans med stadsledningskontoret av bygg.stockholm.se där alla pågående projekt ska finnas publicerade. Utvecklingen fortsätter under 2016 för att kunna lansera en ny webb nästa höst.

I oktober öppnade det nya Stockholmsrummet i större lokaler i Kulturhuset ut mot Sergels torg. Stockholmsrummet är ett stadsövergripande projekt som utförs gemensamt av exploateringsnämnden, trafikinämnden, stadsbyggnadsnämnden, Bostadsförmedlingen i Stockholm och kommunstyrelsen. Det är en interaktiv utställning som syftar till att på ett levande sätt visa hur och varför Stockholm växer. Genom digitala rundturer och interaktiv grafik får man en större inblick i pågående och framtida stadsutvecklingsprojekt. En stor fysisk modell av Stockholm har placerats under glas som en del av golvet, så att man bokstavligen kan promenera runt på staden och spana efter byggnader och gator som man känner igen. Sedan invigningen har rummet haft ca 5 000 besökare/vecka och ett antal seminarier och studiebesök. Exploateringskontoret har ansvarat för att etablera Stockholmsrummet och varit ordförande i styrgrupp och projektgrupp; ett ansvar som vid årsskiftet förs över till stadsledningskontoret.

Den 1 december invigdes Mariehällstorget i Annedal och Jan Valeskog var inbjuden talare. Det blev slutpunkten för färdigställandet av Annedal. I december togs första spadtaget för Albano med Karin Wanngård som representant för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Upphandlings- och konkurrenspolicyn ska revideras. En ny upphandlingspolicy ska också ta tydligt avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning.

Exploateringsnämndens arbete bidrar till att kommunfullmäktiges mål ska uppnås. Till grund för bedömningen ligger nämndens arbete med att vidareutveckla upphandlingsprocessen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Nämndmål:

Exploateringsnämndens upphandlingar medverkar till att utveckla staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Exploateringsnämnden arbetar med ständiga förbättringar i upphandlingsprocessen och har ett systematiskt arbetssätt vad gäller behovskartläggningar, upphandlingsplanering, avtalsuppföljning och utvärdering. En annan viktig del i arbetet är den kontinuerliga dialogen med leverantörerna och en aktiv omvärldsbevakning.

Beställarskola genomförs regelbundet för kontorets beställare.

Nämnden har under året genomfört ett stort antal upphandlingar:

- 84 entreprenadupphandlingar
- 55 objektsupphandlingar
- 18 ramavtal

Kommunstyrelsen har i budget för 2015 fått i uppdrag att ta fram ett nytt program för upphandling och inköp för Stockholms stad samt att revidera tidigare beslutad policy om konkurrens och valfrihet. Exploateringsnämnden har i december 2015 besvarat kommunstyrelsens remiss inför beslut av stadens program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet.

Uppföljning av ekonomi

Kommunstyrelsen har under 2015 beslutat om budgetjusteringar för exploateringsnämnden. Beslutade budgetjusteringar framgår av bilaga 9.2.

Uppföljning av driftbudget

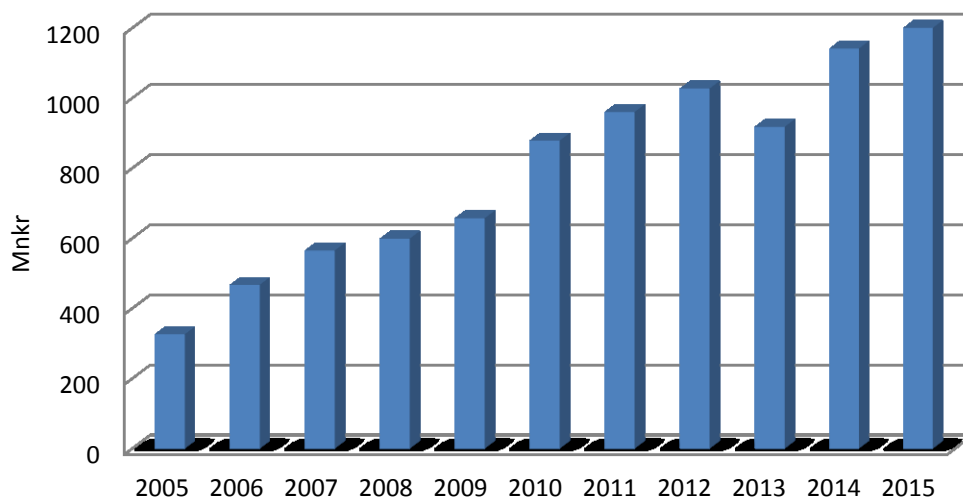
Exploateringsnämndens verksamhet ger betydande intäkter för staden. Överskottet utgörs i huvudsak av intäkter från tomträtter.

Exploateringsnämnden (mnkr)	Budget 2015	Utfall 2015	Avvikelse
Kostnader	282,0	310,3	-28,3
Avskrivningar	233,0	205,8	27,2
Internräntor	1 007,0	947,2	59,8
Summa kostnader	1 522,0	1 463,3	58,7
Intäkter	2 701,9	2 683,9	-18,0
Driftbudget – netto	1 179,9	1 220,7	40,7

Redovisningssättet vid försäljning av omsättningstillgångar, dvs. fastighetsförsäljning vid exploatering, ändrades 2014. Exploateringskostnader- och exploateringsintäkter som avser bokförda värdena av försålda omsättningstillgångar ska redovisas under driftbudgeten. Denna redovisning visas i tabellen ovan, under ”Prognoser under året” och i bilaga 9. I tabellen ovan, och under ”Prognoser under året” och bilaga 9 redovisas även intäktsförd investeringsinkomst.

I diagram nedan visas nettobudgetens utveckling sedan 2005. Intäktsökningarna, som varierar över åren, har till stor del bestått av engångsbelopp och retroaktiva ersättningar med anledning av domar i avgäldsmål.

Driftbudget netto

Jämfört med budget 2015 visar utfallet 2015 på ett överskott om ca 41 mnkr. Överkottet beror i huvudsak på lägre kostnader för avskrivningar och internränta jämfört med budget.

En sammanställning av driftbudgeten och kommentarer av avvikelser jämfört med budget lämnas i bilaga 9.1 och 9.3. Nedan kommenteras driftbudgeten uppdelad i ”Markförvaltning” och ”Övrig verksamhet”.

Markförvaltning

Markförvaltning tomträtter och mark inom kommungränsen mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse Budget/Bokslut
Drift och underhåll	43,9	34,2	54,7	-20,5
Avskrivningar	184,6	233,0	205,7	27,2
Internräntor	964,6	1 006,0	947,2	59,8
Summa kostnader	1 193,0	1 273,2	1 207,6	65,6
Intäkter	2 285,0	2 442,0	2 385,7	-56,3
Netto	1 092,0	1 168,8	1 178,1	9,3

Markförvaltningen, dvs. förvaltningen av tomträttsfastigheter och arrendemark, visar ett överskott om 9 mnkr jämfört med budget.

Jämfört med budget visar intäkterna på ett underskott om 56 mnkr. Avvikelsen består i en intäktspost om 49 mnkr avseende nyttjanderättsavtal med Stockholms Hamn AB dubbelräknats i samband med byte av IT-system i nämndens underlag till budget 2015-2017. Därutöver består avvikelsen i att intäkter från domar i avgäldsmål inte nådde upp till prognosen fullt ut. Vissa domar som bedömdes meddelas under 2015 senarelades.

Prognoserna för tomträttsintäkter är alltid något osäker. Intäkterna från nyupplåtelser påverkas av förändringar inom investeringsplanen och inom fastighetsbeståndet. Vid avgäldsreglering

kan en domstolsprocess drivas i flera instanser och vilka domar som kommer att meddelas under året går inte att förutse fullt ut. Friköpen av tomträttsmark under år 2015 har medfört minskade intäkter med 2 mnkr för år 2015.

En närmare redovisning av intäkterna från markförvaltningen lämnas i bilaga 9.3.

Driftkostnaderna har ökat med 20 mnkr jämfört med budget. Avvikelsen utgörs främst av ökade kostnader om 15 mnkr för återbetalning av tomträttsavgäld och då främst den återbetalning om 13,4 mnkr som avser återbetalning av tomträttsavgäld gällande Tranbodarna 12. Exploateringsnämnden beslutade i april 2013 att tomträttsavgälden för Tranbodarna 12 skulle sättas ned till 0 kr/år under drygt åtta år från det att den nya detaljplanen för Slussen vann laga kraft. Exploateringsnämndens beslut överklagades men vann laga kraft i maj 2015 då Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Först då var det möjligt att verkställa avgäldsnedläggningarna. Därutöver har kostnaderna bland annat ökat med 1,7 mnkr för avhysningar från stadens mark och med drygt 1 mnkr för att ta bort båtar som olovligt finns på stadens mark eller i stadens vatten.

Utfallet för kostnaderna för avskrivningar och internränta är sammanlagt 87 mnkr lägre än budget. Staden införde 2015 s.k. komponentavskrivning vilket försvårade beräkningen av avskrivningskostnaderna⁴. Inom avskrivningskostnaderna finns nedskrivningskostnader om sammanlagt 28 mnkr som i främst avser exploateringsnämndens kostnader för förgävesprojektering i samband med det avtal om fastighetsreglering rörande fastigheterna Kristinebergs Slott 10, Kristinebergs Slott 11 samt Kristineberg 1:3 med AB Storstockholms Lokaltrafik som kommunfullmäktige fastställde den 14 december 2015.

De lägre kostnaderna för avskrivningar därutöver och för internräntan beror på de förskjutningar som har skett inom nämndens investeringsplan under senare år vilket medfört att tidigare planerade aktiveringar av projekt har senarelagts.

Markförvaltning utanför kommungränsen mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse Budget/Bokslut
Drift och underhåll	6,4	5,0	3,6	1,4
Internräntor	0,6	1,0	*	1,0
Intäkter	13,9	7,0	14,3	7,3
Netto	6,9	1,0	10,7	9,7

* Redovisas under markförvaltning inom kommungränsen.

Exploateringsnämnden ansvarar för den mark som staden ska avyttra utanför kommungränsen. I avvaktan på försäljning sköter fastighetsnämnden på exploateringsnämndens uppdrag förvaltningen av fastigheterna. De budgeterade kostnaderna och intäkterna avser denna förvaltning samt exploateringsnämndens ”indirekta” kostnader, dvs. personalkostnader, för försäljning av fastigheterna.

Därutöver tillkommer ”direkta försäljningskostnader” som avser kostnader för mäklare,

⁴ Beräkningen försvårades också av att staden införde nytt ekonomisystem i maj 2015 och att exploateringsnämndens anläggningsmodul med anledning av detta stängdes från och med januari 2015. Beräkning var därefter möjlig först när det nya ekonomisystemets anläggningsmodul öppnades i slutet av maj 2015.

värdering etc. Kostnaderna ska ses som en form av omslutningsförändring där kostnaderna avräknas mot realisationsvinsterna vid försäljning. Hittills bokförda kostnader och intäkter uppgår till 0,5 mnkr. Ökade intäkterna om 9 mnkr och lägre kostnader om 1 mnkr utöver detta avser den förvaltning av mark och byggnader som fastighetsnämnden sköter åt exploateringsnämnden.

Övrig verksamhet

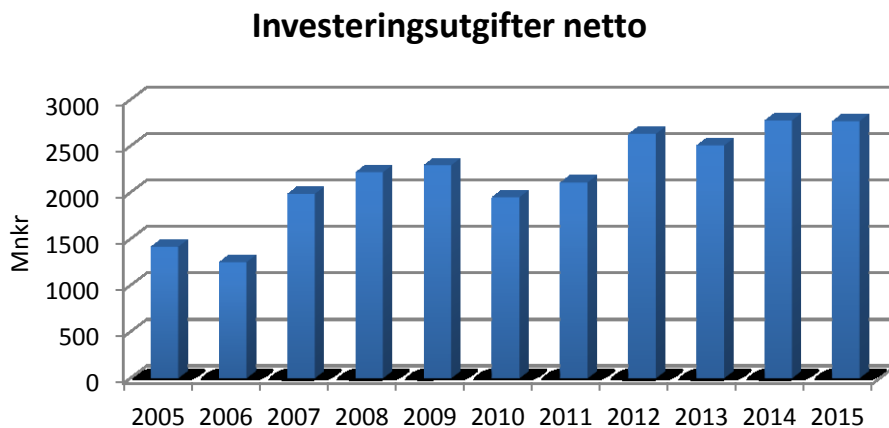
Övrig verksamhet mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse Budget/Bokslut
Kostnader	75,1	82,8	70,8	12,0
Intäkter	101,3	92,9	102,6	9,7
Netto	26,2	10,1	31,8	21,7

Med nämndens övriga verksamhet avses nämnd och förvaltningsledning, markavtal med Stockholms Hamn AB, färjetrafik till Hammarby Sjöstad, förvaltning av de byggnader som fastighetsnämnden sköter på exploateringsnämndens uppdrag i avvaktan på exploatering, geoarkiv och övriga kostnader för verksamheter som inte är direkt kopplade till markförvaltning.

Kostnaderna är 12 mnkr lägre än budget. I budget 2015 anvisades exploateringsnämnden sammanlagt 10 mnkr för höjd ambitionsnivå för att klara byggmålen och strategi för ekosystemtjänster. Av dessa medel har endast 1 mnkr använts. Övrig förändring om 3 mnkr avser lägre kostnader för förvaltning av byggnader. De ökade intäkterna om närmare 10 mnkr avser främst förvaltning av byggnader.

Uppföljning av investeringsbudget

Med stadens satsning på att öka bostadsbyggandet har investeringsvolymerna inom exploateringsnämndens verksamhet ökat under senare år. Antalet markanvisningar har legat på en hög nivå och många inriktnings- respektive genomförandebeslut om större och mindre projekt har fattats. Förbrukningen 2005-2015 framgår av nedanstående diagram.

Exploateringsnämnden prioriterade sina projekt i verksamhetsplan 2015 utifrån stadens

investeringsstrategi. För nämndens investeringsprojekt finns en stark koppling till stadens investeringsstrategi; det finns koppling till kommunfullmäktiges verksamhetsmål och till översiktsplanens stadsutvecklingsstrategier. Vidare är exploateringsnämndens projekt i huvudsak lönsamma.

Nämndens investeringsbudget 2015 uppgår till 3 386 mnkr. På grund av förskjutningar inom projekt uppgår utfallet till 2 787 mnkr. Av de större förändringarna inom investeringsplanen under året kan nämnas förskjutningar inom Slussen, Frihamnen, Albano och Bromma Blocks.

Samtliga investeringsprojekts utgifter och inkomster 2015 framgår av bilaga 10. I denna kommenteras även projekt överstigande 50 mnkr i text. Bilagan inleds med en sammanställning på övergripande nivå.

Fastighetförvärv har genomförts till en utgift om 47 mnkr. Under året överfördes därutöver ett antal fastigheter från fastighetsnämnden till exploateringsnämnden med ett bokfört värde om 0 kr. En specifikation över genomförda fastighetsförvärv och värdeöverföringar under 2015 lämnas i bilaga 10.4.

Under året har 35 slutredovisningar av färdigställda projekt gjorts. En mer detaljerad redovisning lämnas i bilaga 10:3.

Investeringsplan Mnkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse Budget/Bokslut
Utgifter	2 922,8	3 586,4	2 954,2	632,2
Inkomster	147,9	200,0	166,9	-33,1
Investeringsplan - netto	2 774,9	3 386,4	2 787,3	599,1
Exploateringsinkomster ⁵	96,3	420,0	181,2	238,8
Netto inklusive exploateringsinkomster	2 678,6	2 966,4	2 606,1	360,3

Prisutveckling för exploateringsnämndens verksamhet

Prisutvecklingen har en tydlig inverkan på exploateringsnämndens verksamhet. Prisökningen ligger i snitt på ca 5 % per år sett över en längre tidsperiod. Utvecklingen av byggkostnadsindex för de indexgrupper som har störst betydelse för nämndens exploateringsverksamhet har under tiden 1993-2015 uppgår till 4,65 %. Det har skett stora svängningar i prisutvecklingen de senaste åren. Under de sex senaste åren 2010-2015 har ökningen uppgått till 1,92 %.

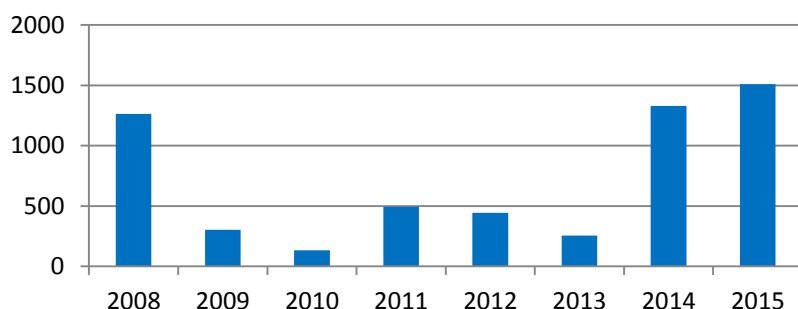
Exploateringsinkomster

Inkomsterna från försäljning av mark i samband med exploatering uppgår till 1 509 mnkr för år 2015. Genomförda försäljningar under året redovisas i bilaga 11. Realisationsvinsten för dessa försäljningar om 1 328 mnkr redovisas i stadens bokslut.

⁵ Exploateringsinkomster, motsvarande bokförda värden, har införts som budgetbegrepp. Detta för att tydliggöra kopplingen till investeringsutgifterna och lönsamhetskravet. Hur stor andel av exploateringsinkomsterna som utgörs av bokförda värden, dvs. i huvudsak tidigare nedlagda investeringsutgifter, varierar stort från projekt till projekt.

Utvecklingen av inkomsterna från försäljning av fastigheter i samband med exploatering sedan år 2008 framgår av nedanstående diagram.

Inkomster från försäljning av mark i samband med exploatering

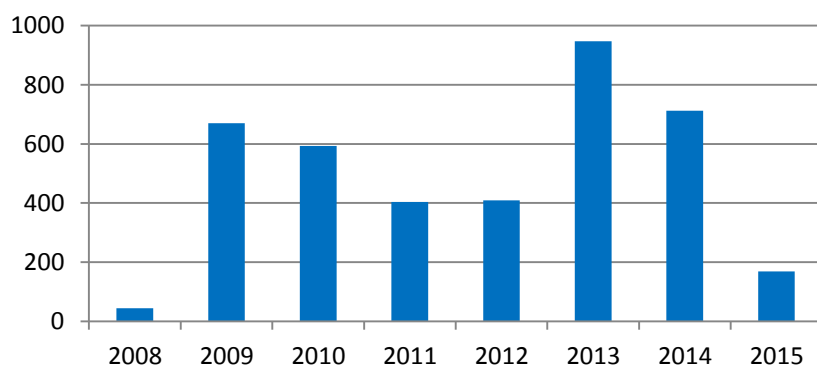
Försäljningar av anläggningstillgångar

Försäljningsbetinget för exploateringsnämnden är satt till 200 mnkr i budget 2015. Betinget avser försäljningar av mark utanför kommungränsen och friköp av tomträttsmark.

Under året har försäljningar av fastigheter om 169 mnkr genomförts. Genomförda försäljningar under året redovisas i bilaga 11. Försäljningar av mark utanför kommungränsen svarar för 34 mnkr och friköp av tomträttsmark för 135 mnkr. Av friköpen av tomträttsmark svarar friköp av småhustomträtter för 70 mnkr. Realisationsvinsten av dessa försäljningar uppgår till 113 mnkr. Realisationsvinsten redovisas i stadens bokslut.

Utvecklingen av försäljning av friköp av tomträttsmark m.m.⁶ framgår av nedanstående diagram.

Inkomster från försäljning av fastigheter (friköp av tomträttsmark m.m.)

⁶ Från och med 2011 även försäljning av den mark utanför kommungränsen som överfördes från fastighetsnämnden till exploateringsnämnden.

Redovisning av försäljning av mark utanför kommungränsen

År 2011 värdeöverfördes 282 fastigheter med en total yta om 10 259 hektar från fastighetsnämnden till exploateringsnämnden. Under tiden 2011 - 2015 har drygt 90 % av den totala arealen sålts med en försäljningsinkomst om drygt 1 mdkr.

År 2016 planeras ca 450 hektar att kunna säljas. Vid slutet av 2016 återstår då drygt 400 hektar. De återstående fastigheterna utgörs av Kalvö 1:6 i Nynäshamn (del av Norviks hamn), 67 fritidshustomter i Huddinge där planarbete påbörjas 2016, Nibbla 1:1 & 1:2 på Ekerö (jordbruks- och skogfastigheter), Polygonen 2 i Huddinge som är upplåten till Trafikverket i samband med byggandet av Förbifart Stockholm samt ett 15-tal fritidshusarrenden i Botkyrka. Dessa försäljningar bedöms vara avslutade inom en treårsperiod, med undantag för Polygonen 2 som kan säljas först när Förbifarten är färdigställd.

Prognoser under året

I nedanstående tabeller redovisas prognoserna i årets tertialrapporter samt den till nämnden lämnade s.k. fördjupade månadsrapporten per september (Mr 09). Utöver dessa lämnar kontoret månatligen rapporter till nämnden och till stadsledningskontoret.

Driftbudget mnkr	VP 2015	T 1	T 2	Mr 09	Bokslut 2015
Drift och underhåll	117,1	119,6	137,8	137,8	129,1
Exploateringskostnader	-	-	160,0	160,0	181,2
Avskrivningar	233,0	233,0	180,0	206,3	205,8
Internräntor	1 007,0	1 007,0	946,0	946,0	947,2
Summa kostnader	1 357,1	1 359,6	1 423,8	1 450,1	1 463,3
Intäkter	2 537,0	2 490,5	2 497,9	2 497,9	2 502,7
Exploateringsintäkter	-	-	160,0	160,0	181,2
Summa intäkter	2 537,0	2 490,5	2 657,9	2 657,9	2 683,9
Netto	1 179,9	1 130,9	1 234,1	1 207,8	1 220,7

I årets tertialrapporter och månadsrapporter har ett antal förändringar inom driftbudgeten redovisats.

Driftkostnaderna har ökat för sammanlagt 4,9 mnkr som avseende anläggningsentreprenader och projekt. För dessa har nämnden erhållit motsvarande intäkter, dvs. en s.k. omslutningsförändring som nämndens budget också har justerats för. Därutöver ökade kostnaderna till tertialrapport 2 på grund av återbetalning av tomträttsavgäld gällande Tranbodarna 12 om 13,4 mnkr. Utfallet kom att bli lägre än den prognos som lämnades i tertialrapport 2 bland annat för kostnader för fastighetsskatt och något lägre kostnader för bortforsling av båtar och avhysningar från stadens mark.

Driftintäkterna bedömdes redan i verksamhetsplanen 2015 ha ett underskott om 49 mnkr på grund av att en intäktspost om dubbelräknats i nämndens underlag till budget 2015-2017. Intäkterna har därefter blivit något högre beroende på ökade intäkter från nämndens förvaltningsuppdrag.

Kostnaderna för avskrivningar och internränta har minskat jämfört med budget. I samband

med att stadens nya ekonomisystem driftsattes i maj 2015 kunde ny beräkning till tertialrapport 2 göras. Prognoserna överensstämde därefter med utfallet i bokslut 2015 med tillägget av den nedskrivning för förgävesprojektering om ca 26 mnkr som kommunfullmäktige beslutade om i december 2015.

Exploateringskostnader och exploateringsintäkter, dvs. det bokförda värdet på de försäljningar av fastigheter inom exploateringsverksamheten som genomfördes under året, blev 21 mnkr högre än den prognos som lämnades i tertialrapport 2.

Investeringsplan mnkr	VP 2015	T 1	T 2	Mr 09	Bokslut 2015
Utgifter	3 600,0	3 450,0	3 220,0	3 200,0	2 954,2
Inkomster	200,0	250,0	220,0	200,0	166,9
Summa nettoutgifter	3 400,0	3 200,0	3 000,0	3 000,0	2 787,3
Exploateringsinkomster	420,0	175,0	160,0	160,0	181,2
Nettoutgifter inklusive exploateringsinkomster	2 980,0	3 025,0	2 840,0	2 840,0	2 606,1

Exploateringsnämnden har i årets tertial- och månadsrapporter aviserat att utfallet för investeringsutgifterna kommer att bli lägre än budget på grund av förskjutningar inom projekten. Prognosen har successivt justerats under året. Utfallet blev 2 787 mnkr.

Exploateringsinkomster (försäljningsinkomst) mnkr	VP 2015	T 1	T 2	Mr 09	Bokslut 2015
Inkomster	Ej budget	1 800,0	1 500,0	1 500,0	1 509,7

Exploateringsinkomster, dvs. försäljningsinkomster i samband med exploatering, budgeteras inte. I verksamhetsplanen bedömde nämnden att dessa skulle kunna uppgå till 2 000 – 2 500 mnkr under året. Prognosen har under året justerats för förskjutningar inom projekten i investeringsplanen. Utfallet uppgår till 1 509 mnkr.

Försäljningsbeting mnkr	VP 2015	T 1	T 2	Mr 09	Bokslut 2015
Inkomster	200,0	200,0	225,0	225,0	168,9

I tertialrapport 2 bedömde nämnden att försäljningsinkomsterna skulle uppgå till 225 mnkr, dvs. 25 mnkr högre än budget.

Enligt stadens redovisningsprinciper ska inkomsterna vid försäljning av fastigheter bokföras vid dagen för tillträdet. Då tillträde inte hann ske under året till samtliga försäljningsobjekt som ingått i prognosen blev utfallet lägre, 169 mnkr.

Analys av balansräkning

I bilaga 12 lämnas balansräkning med kommentarer.

Synpunkter och klagomål

Av diarieföringen av inkomna handlingar framgår om dessa innehåller klagomål/protester eller synpunkter/förslag. Protester och klagomål delats upp i två olika kategorier för att få en förfinad statistik. Protesterna rör oftast ett specifikt objekt och utgörs ofta av färdiga blanketter eller listor.

Antalet ärenden 2015 som registrerats som klagomål uppgår till 124 och antalet protester uppgår till 3. Antalet ärenden som registrerats som synpunkter/förslag uppgår till 163. Den största andelen av klagomålen/protesterna eller synpunkterna/förslagen berör enskilda exploateringsprojekt.

Under motsvarande period 2014 uppgick antalet ärenden som registrerats som klagomål till 63 och antalet protester uppgår till 6. Antalet ärenden som registrerats som synpunkter/förslag uppgick till 131.

Utöver de siffror som anges ovan finns också samlingsakter innehållande frågor/synpunkter/klagomål/protester för vissa stora projekt:

- Slakthusområdet - 13 frågor/synpunkter/klagomål
- Nobel Center - 14 frågor/synpunkter/klagomål
- Slussen - 142 frågor/synpunkter/klagomål

Övrigt

Kvalitetsarbete m.m.

Kontoret arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra kontorets huvud- och stödprocesser. Processerna utgör ett viktigt instrument för att säkra måluppfyllelsen genom att tydligt beskriva arbetssätt. Det arbete som påbörjades under 2013 om att arbeta fram ett kvalitetssystem för hela kontoret har färdigställts under 2015. Befintliga processer har uppdateras och dokumenteras på ett samlat sätt. I ett första steg är det planeringsprocessen, anläggningsprocessen och upphandlingsprocessen som har setts över och uppdaterats. Under hösten 2015 har implementering genomförts. Under hösten har ett arbete med att ta fram en förstudie för en projektplats för exploateringsprojekt tagits fram. Arbetet fortsätter under 2016.

Arbetet med att utveckla ekonomistyrningen i exploateringsverksamheten och att implementera stadens projektstyrningsmetod för stora investeringsprojekt har fortsatt. Samtliga projekt som är större än 50 mnkr redovisas från och med 2015 i stadens stöd för stora investeringsprojekt, SSIP.

I maj 2015 införde staden ett nytt ekonomisystem. Inför detta genomförde kontoret ett omfattande arbete med att säkerställa att ekonominformation kunde överföras från det gamla till det nya ekonomisystemet.

Under året har kontoret deltagit i arbetet med planeringen av ett nytt Tekniskt nämndhus.

Uppföljning av nämndens internkontrollplan som fastställdes i verksamhetsplan 2015 lämnas i bilaga 5.

Kommunfullmäktiges uppdrag och uppföljning av nyckeltal

Redovisning av de uppdrag kommunfullmäktige har gett till exploateringsnämnden lämnas i bilaga 6. Uppföljning av de nyckeltal som kommunfullmäktige beslutat om för nämndens verksamhet lämnas i bilaga 8.

EU-positionsapper

Under 2015 har projekt Norra Djurgårdsstaden (NDS) fortsatt att etablera sig som miljöstadsdel och projektet har tagit emot ett stort antal studiebesök, både nationella och internationella. Projektet bidrar till att främja utveckling och tillämpning av svensk miljöteknik och systemlösningar för hållbar stadsutveckling i det nya området. NDS marknadsför därmed svensk miljöteknik och kompetens samt är en arena för internationella samarbeten och projekt. I oktober medverkade NDS som utställare på Expo Real, Europas största fastighetsmässan i München, för att visa upp projektet som drivkraften i Stockholms arbete med den hållbara smarta staden. Som ett kvitto på framgångsrikt arbete inom hållbar stadsutveckling vann NDS priset för bästa hållbara stadsutvecklingsprojekt vilket delades ut på klimatkonferensen i Paris av C40, Cities Climate Leadership group, ett nätverk med städer runt om i världen.

Bilagor

- Bilaga 1 Exploateringsnämnden
- Bilaga 2:1 Markanvisade lägenheter 2015
- Bilaga 2.2 Markanvisade lägenheter 2015
- Bilaga 3 Återrapportering av projektet Norra Djurgårdsstaden utifrån byggande och uppföljning av miljöprogrammet.
- Bilaga 4 Uppföljning av jämställdhets- och mångfaldsplan-2015
- Bilaga 5 Internkontrollplan 2015
- Bilaga 6:1 KF uppdrag
- Bilaga 6:2 Strategi för att säkerställa behovet av projektledare och specialister
- Bilaga 7 Uppföljning av exploateringsnämndens mål, indikatorer och aktiviteter 2015 till ”Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016”
- Bilaga 8 Nyckeltal och personalstatistik m.m.
- Bilaga 9.1 Uppföljning av budget (inkl. investeringsplan)
- Bilaga 9.2 KS, KF beslutade budgetjusteringar
- Bilaga 9.3.1 Uppföljning av budget 2015
- Bilaga 9.3.2. Uppföljning av budget 2015 - specifikationer av avvikelser mellan nämnden budget och nämndens utfall
- Bilaga 10.1 Nämndens investeringsbudget och utfall. Sammanfattning
- Bilaga 10.2 a Uppföljning av budget – samtliga investeringsprojekt
- Bilaga 10.2 b Stora projekt kommentarer
- Bilaga 10.3.1 Sammanställning slutredovisade projekt år 2015
- Bilaga 10.3.2 Uppföljning indikator avvikelse slutredovisningar
- Bilaga 10.4 Fastighetsförvärv och värdeöverföringar
- Bilaga 11 Fastighetsförsäljningar
- Bilaga 12 Balansräkning och resultaträkning